

Met een verblijfskatheter naar huis

U heeft een verblijfskatheter gekregen. Hierdoor kan de urine het lichaam verlaten. Er zijn verschillende redenen waarom het nodig is om een verblijfskatheter te plaatsen. Een verblijfskatheter kan voor korte tijd, voor langere tijd en in sommige gevallen voor altijd nodig zijn.

De arts heeft dit met u besproken. Nu gaat u met de verblijfskatheter naar huis. Dat is in het begin niet altijd makkelijk. In deze folder leest u:

- Wat is een verblijfskatheter.
- Hoe verzorgt u de katheter.
- De opvangzakken.
- Een kraantje of flip/flo
- Hoe komt u aan de materialen.
- Wat doet u als er geen urine in de opvangzakken komt.
- Vragen en telefoonnummers

Wat is een verblijfskatheter

Een verblijfskatheter is een dunne slang die via de plasbuis naar de blaas gaat. In de blaas zit de katheter vast, doordat er een ballon met 10 ml water gevuld is bij het andere uiteinde (bijspuitpunt) van de katheter. Naast het bijspuitpunt, zit de opening om een urinezak aan te sluiten, waardoor de urine de blaas kan verlaten.

De opvangzak zit aan uw been met een beenzakhouder of met elastische banden. Een katheter mag 6 tot 12 weken in de blaas blijven. Daarna wordt de katheter eventueel vervangen.

verblijfskatheter bij de man

verblijfskatheter bij de vrouw

Hoe verzorgt u de katheter

- Was altijd goed uw handen, zowel voor als na het verzorgen van de katheter. Ook bij het loskoppelen of vervangen van de opvangzak wast u uw handen voor en na de handeling.
- Was elke dag uw geslachtsorganen met water. Bent u een man dan wast u het gebied onder de voorhuid goed. Bent u een vrouw dan spreidt u de schaamlippen goed bij het wassen.
- Ook maakt u de katheter schoon met het washandje. Eventuele afscheiding op de katheter kunt u zo verwijderen.
- Zorg altijd dat de urine goed uit de blaas kan weglopen. Let hierbij op dat:
  - U de opvangzak regelmatig leegt in het toilet.
  - De opvangzak lager hangt dan de blaas als u loopt, zit of ligt.
  - U kunt de katheter eventueel met een pleister (fixatiepleister) vastmaken aan het bovenbeen.
  - U dagelijks minimaal 2 liter drinkt.
  - De afvoerslang van de katheter niet strak getrokken is.
  - U loszittende kleding draagt. Zo voorkomt u dat de katheter niet wordt afgeklemd en de urine goed uit de blaas kan weglopen.
- Er geen knik zit in de katheterslang.

De opvangzakken

Er zijn 2 soorten opvangzakken:

- een kleine voor overdag, de dagzak of legbag = beenzak
- een grote voor 's nachts, de nachtzak of bedbag = bedzak.

De dagzak

Dit is een opvangzak die aan de katheterslang zit. Deze zak wordt meestal aan het bovenbeen bevestigd. Maak deze verbinding zo weinig mogelijk los. Elke keer als de verbinding los maakt bestaat de kans dat er bacteriën in het systeem en uw lichaam terecht komen.

De nachtzak

Dit is een opvangzak met een lange verbindingsslang. Deze slang koppelt u aan de onderkant van de dagzak. Daarna zet u het kraantje van de dagzak open. De urine kan dan via de dagzak in de nachtzak lopen. De opvangzak kunt u in een rekje aan uw bed hangen. De volgende ochtend maakt u de nachtzak weer los van de dagzak en zet het kraantje van de dagzak dicht. U spoelt de nachtzak door met lauwwarm water. De nachtzak bewaart u op een koele droge plek, dus niet in de badkamer.

Legen van de dag- of de nachtzak

Om de opvangzakken te legen, opent u het kraantje aan de onderkant van de zak. U laat de urine in het toilet lopen. U hoeft hierbij de zak niet los te koppelen van de katheter.

Vervangen van de opvangzak

- Een dagzak gebruikt u 5 - 7 dagen. Daarna neemt u een nieuwe dagzak.
- Een nachtzak gebruikt u 3 nachten. Daarna neemt u een nieuwe nachtzak.
- Heeft u geen dagzak, maar alleen een nachtzak? Dan kunt u deze 5 - 7 dagen gebruiken. Daarna neemt u een nieuwe nachtzak.
- Is de opvangzak beschadigd, loopt deze niet goed door of ruikt de zak onaangenaam, dan kunt u de zak eerder vervangen

Een kraantje of flip/flo

Een kraantje of flip/flo wordt direct aangesloten op uw katheter. Hierdoor heeft u geen opvangzak, maar wordt de blaas als opvangzak gebruikt. Niet voor iedereen is een kraantje geschikt. Voor sommigen kan het zelfs gevaarlijk zijn. Als u denkt dat een kraantje een oplossing voor u is, bespreek dit dan met uw uroloog.

Hoe gebruikt u een kraantje of flip/flo

- U doet het kraantje op het uiteinde van de katheter.
- U drinkt voldoende, minimaal 2 liter per dag
- Na enige tijd voelt u aandrang om te plassen. U gaat naar het toilet. Draait het kraantje open en de blaas loopt leeg.
- Als u geen aandrang krijgt is het belangrijk iedere 4 uur de blaas te legen.
- Als u ontlasting krijgt, maak dan ook het kraantje open om te voorkomen dat door de druk urine lekt langs de katheter.
- Elke dag maakt u het kraantje schoon, door deze te spoelen met warm water.
- Als de katheter wordt verwisseld, zet u er ook een nieuw kraantje op.
- De machtiging hiervoor vraagt u aan de uroloog of verpleegkundige.
- U kunt als u dat prettig vindt, in de nacht een opvangzak aan de katheter doen. Zet dan wel het kraantje of flip/flo open en de nachtzak aan de onderkant dicht.

Hoe komt u aan de materialen

U krijgt een startpakket om de katheter te verzorgen mee naar huis. De naam en telefoonnummer van de medisch speciaalzaak staat op het startpakket. Heeft u materialen nodig, dan kunt u uw bestelling telefonisch doorgeven aan de medisch speciaalzaak. In het

startpakket zit een formulier waarop staat welke materialen in de doos zitten met de bestelnummers. Zo kunt u gemakkelijk zien om welke materialen het gaat. Bestellingen die op werkdagen voor 14.00 uur zijn doorgebeld, worden de volgende dag via de post thuisbezorgd. De medisch speciaalzaak declareert de kosten voor het startpakket rechtstreeks bij uw zorgverzekering.

Wat doet u als er geen urine in de opvangzak komt

Het meest voorkomende probleem is dat er geen urine in de opvangzak komt. Heeft u dit probleem, dan controleert u eerst zelf:

- Zitten er knikken in de katheterslang, waardoor de urine niet in de zak kan lopen?
- Hangt de opvangzak lager dan de blaas?
- Is de opvangzak goed aan het uiteinde van de katheter aangesloten?
- Heeft u voldoende gedronken?

Heeft u dit gecontroleerd en komt er geen urine in de opvangzak? Lees dan bij “Wanneer hulp invoeren” wat u moet doen.

Welke klachten komen het meeste voor bij een katheter

- Blaasontsteking; De kans op het krijgen van blaasontsteking is groot. Het is daarom belangrijk dat er een goede doorstroming van urine is. Antibiotica zijn meestal niet nodig.
- Blaaskrampen; Nu en dan kunt u last hebben van blaaskrampen. Deze krampen kunnen lekken van urine veroorzaken langs de katheter. Uw uroloog kan eventueel medicijnen geven om de krampen te verminderen.
- Blaasirritatie; Dit komt meestal in het begin voor. Vaak verdwijnen de klachten na enkele dagen vanzelf.

Wanneer hulp invoeren?

- Als u 2 tot 3 uur geen urine in de opvangzak krijgt. U heeft wel alle punten gecontroleerd die staan onder “Wat doet u als er geen urine in de opvangzak komt”.
- Als u aanhoudend veel pijn heeft.
- Als u ineens bloed in de urine heeft en dit na veel drinken niet verdwijnt.
- Als uw urine troebel is, onprettig ruikt of u een brandend gevoel heeft en dit niet verdwijnt na veel drinken.
- Als u last heeft van aanhoudende urinelekkage langs de katheter.
- Als u koorts heeft (hoger dan 38.5°C) en koude rillingen in combinatie met troebele, sterk ruikende urine.

Alleen als u 2 tot 3 uur geen urine in de opvangzak krijgt is het belangrijk om direct contact op te nemen met het ziekenhuis. In de andere gevallen kunt u wachten tot overdag.

Vragen en telefoonnummers

Het is belangrijk dat u juiste en duidelijke informatie krijgt. Deze informatie is algemene voorlichting en is bedoeld als extra informatie naast het gesprek met de uroloog. Soms is de situatie anders. Dit zal altijd door uw uroloog aan u verteld worden. Heeft u na het gesprek met de uroloog en na het lezen van deze folder nog vragen, stel deze dan gerust. Schrijf uw vragen van tevoren op, zodat u niets vergeet.

- Tijdens kantooruren belt u polikliniek urologie (023) 224 0160
- Buiten deze tijden belt u de huisartsenpost:
  - Spaarne Gasthuis Hoofddorp (023) 224 2322
  - Spaarne Gasthuis Haarlem Noord en Zuid (023) 224 2526

Voor meer informatie zie www.spaarnegasthuis.nl en dan doorklikken naar urologie.

Waar zijn we te vinden?

Haarlem Zuid

Boerhaavelaan 22
2035 RC Haarlem

(023) 224 0000

Haarlem Noord

Vondelweg 999
2026 BW Haarlem

www.spaarnegasthuis.nl

Hoofddorp

Spaarnepoort 1
2134 TM Hoofddorp

info@spaarnegasthuis.nl